

Ansvarsfriskrivning: Preliminär svensk översättning av ICD- 11 Autism spectrum disorder, WHO. Översatt av KIND diagnostik (Christina Coco, Elisabeth Nilsson Jobs, Johanna Ristolainen Spak, Karl Lundin Remnélius och Sven Bölte). Ej auktoriserat av WHO. Ej godkänt av, eller framtaget i samarbete med, socialstyrelsen.

6A02 Autism¹

Beskrivning

Utmärkande för autism är varaktiga begränsningar i förmågan att initiera och vidmakthålla ömsesidig social interaktion och kommunikation samt olika begränsade, repetitiva, och inflexibla mönster av beteenden, intressen eller aktiviteter som är tydligt atypiska eller förekommer i högre grad än vad som kan förväntas utifrån individens ålder och sociokulturella kontext. Autism framträder under utvecklingsperioden, typiskt i tidig barndom, men symptomen behöver inte vara manifesterade fullt ut förrän senare, när de sociala kraven ökar. Svårigheterna är tillräckligt stora för att orsaka nedsättningar inom följande områden: det personliga, i familjen, det sociala, i utbildning, i arbete eller i andra viktiga livsområden. Svårigheterna är genomgripande och kännetecknar vanligtvis individens vardagsfungerande samt går att observera i alla sammanhang även om de kan variera utifrån social kontext, utbildningssammanhang eller andra kontexter. Bland individer med autism finns alla nivåer av intellektuella och språkliga förmågor.

Inklusion

För information om hur diagnoser från ICD 10 ska kodas i ICD 11 se ICD 11 Coding Tool:
https://icd.who.int/ct11/icd11_mms/en/release

Exklusion:

Retts syndrom (LD90.4)

Diagnostiska kriterier

Följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Varaktiga svårigheter gällande initiering och bibehållande av social kommunikation samt ömsesidig social interaktion. Dessa svårigheter är, vid en jämförelse med andra i samma ålder och på samma intellektuella utvecklingsnivå, utöver vad man typiskt kan förvänta sig gällande individens fungerande i vardagen. Det kan variera hur dessa problem specifikt kommer till uttryck beroende på kronologisk ålder, verbal och intellektuell förmåga samt autisms svårighetsgrad. Svårigheterna kan finnas inom följande områden:

---

¹ "Autism" är en förkortning av engelskans autism spectrum disorder.

KIND

CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

Ansvarsfriskrivning: Preliminär svensk översättning av ICD- 11 Autism spectrum disorder, WHO. Översatt av KIND diagnostik (Christina Coco, Elisabeth Nilsson Jobs, Johanna Ristolainen Spak, Karl Lundin Remnélius och Sven Bölte). Ej auktoriserat av WHO. Ej godkänt av, eller framtaget i samarbete med, socialstyrelsen.

- Förståelse av eller intresse för andras verbala och icke-verbala kommunikation eller atypiska responser på andras verbala eller icke-verbala kommunikation.
  - Integrering av talat språk med typisk icke-verbal kommunikation, så som ögonkontakt, gester, ansiktsuttryck och kroppsspråk. Dessa icke-verbala beteenden kan också vara begränsade i frekvens och intensitet.
  - Förståelse för och användning av språk i sociala kontexter och förmåga att initiera och bibehålla ömsesidiga sociala samtal.
  - Social medvetenhet, vilket leder till beteenden som inte är anpassade till det sociala sammanhanget.
  - Förmåga att föreställa sig och svara på andras känslor, emotionella tillstånd samt andras åsikter och förhållningssätt.
  - Ömsesidigt delande av intressen med andra.
  - Förmåga att skapa och bibehålla typiska relationer med kamrater.
- Varaktiga begränsade, repetitiva, och inflexibla beteendemönster, intressen, eller aktiviteter som tydligt är atypiska eller förekommer i en ovanligt hög grad för individens ålder och sociokulturella kontext. Dessa kan innefatta:
- Bristande förmåga till anpassning vid nya upplevelser och omständigheter, förenat med obehag, vilket kan utlösas av små förändringar i en bekant miljö eller som svar på oväntade händelser.
  - Att inflexibelt hålla fast vid särskilda rutiner; dessa kan t ex vara geografiska som att följa en välkänd färdväg, eller att man kräver exakta klockslag för exempelvis måltider eller förflyttning.
  - Att följa regler överdrivet mycket (t ex när individen spelar spel eller leker lekar)
  - Ritualiserade beteendemönster som är överdrivna och varaktiga (t ex fixering vid att rada upp och sortera objekt på ett särskilt sätt) vilka inte tycks fylla något uppenbart syfte.
  - Repetitiva och stereotypa motoriska rörelser, så som rörelser som involverar hela kroppen (t ex gunga), atypisk gång (t ex tågång), ovanliga hand- och fingerrörelser och ovanliga kroppsställningar. Dessa beteenden är särskilt vanliga under tidig barndom.
  - Varaktig fixering vid ett eller fler specialintressen, delar av objekt eller specifika typer av stimuli (inklusive media) eller är ovanligt fäst vid särskilda objekt (exkludera typiska "tröstobjekt" så som mjukisdjur eller napp).
  - Livslång och ovanligt stark hyper- eller hyposensitivitet vid sensoriska stimuli, eller ovanligt intresse för ett sensoriskt stimulus, vilket kan inkludera faktiska eller förväntade ljud, ljus, texturer (särskilt kläder och mat), lukter och smaker, värme, kyla eller smärta.

KIND

CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

Ansvarsfriskrivning: Preliminär svensk översättning av ICD- 11 Autism spectrum disorder, WHO. Översatt av KIND diagnostik (Christina Coco, Elisabeth Nilsson Jobs, Johanna Ristolainen Spak, Karl Lundin Remnélius och Sven Bölte). Ej auktoriserat av WHO. Ej godkänt av, eller framtaget i samarbete med, socialstyrelsen.

- Autism framträder under utvecklingsperioden, typiskt under tidig barndom, men symptomen behöver inte vara manifesterade fullt ut förrän senare, när de sociala kraven har ökat.
- Symptomen resulterar i en signifikant funktionsnedsättning inom följande områden: Det personliga, i familjen, det sociala, i utbildning, i arbete eller i andra viktiga livsområden. En del individer med autism kan fungera adekvat i många sammanhang genom exceptionell ansträngning så att deras svårigheter inte är uppenbara för andra. Diagnosen autism är fortfarande tillämplig i dessa fall.

Specificeringar för att beskriva utmärkande egenskaper hos personer som uppfyller kriterier för autism

Specificeringar gör det möjligt att identifiera samtidigt förekommande begränsningar i intellektuella och funktionella språkliga förmågor, vilka är viktiga faktorer för att individanpassa stöd, val av intervention och behandlingsplanering för individer med autism. En undergruppspecificering tillhandahålls också. Denna undergruppspecificering gäller huruvida förlust av tidigare inlärd färdigheter har förekommit i individens utveckling. Förlust av tidigare inlärd färdigheter förekommer i utvecklingshistoriken hos en liten andel av individer med autism.

Samtidigt förekommande diagnos avseende intellektuell funktionsnedsättning

Individer med autism kan uppvisa begränsningar inom intellektuella förmågor. Om kriterier för intellektuell funktionsnedsättning är uppfyllda ska en sådan separat diagnos ställas och lämplig svårighetsgrad anges (dvs. lindrig, medelsvår, svår, grav, provisorisk). Eftersom att sociala nedsättningar är en utmärkande egenskap vid autism, så ska mer vikt läggas på de intellektuella, konceptuella och praktiska domänerna av adaptivt fungerande än på de sociala färdigheterna vid bedömning av samtidig Intellektuell funktionsnedsättning.

Om inte diagnosen intellektuell funktionsnedsättning samtidigt föreligger, ska följande specificering för autism användas:

- **Utan intellektuell funktionsnedsättning**

Om diagnosen intellektuell funktionsnedsättning samtidigt föreligger, ska följande specificering för autism användas, tillsammans med passande diagnoskod för samtidig intellektuell funktionsnedsättning:

- **Med intellektuell funktionsnedsättning**

Ansvarsfriskrivning: Preliminär svensk översättning av ICD- 11 Autism spectrum disorder, WHO. Översatt av KIND diagnostik (Christina Coco, Elisabeth Nilsson Jobs, Johanna Ristolainen Spak, Karl Lundin Remnélius och Sven Bölte). Ej auktoriserat av WHO. Ej godkänt av, eller framtaget i samarbete med, socialstyrelsen.

Grad av funktionell språknedläggning

Graden av nedläggning i funktionellt språk (talat eller tecknat) ska specificeras. Funktionellt språk syftar till individens förmåga att använda språk för instrumentella ändamål (t ex uttrycka personliga behov och önsksningar) och specificeringen ska främst spegla de verbala och icke-verbala expressiva språkliga nedläggningar som finns hos en del individer med autismspektrumstörning och inte de pragmatiska språkliga nedläggningar som är en utmärkande egenskap vid autism.

Följande undergrupper ska användas för att beskriva omfattningen av funktionell språklig nedläggning (talad eller tecknad) relativt till individens ålder:

- **Med lindrig eller ingen nedläggning av funktionellt språk**
- **Med nedsatt funktionellt språk** (dvs kan inte använda mer än enskilda ord eller enkla fraser)

Med fullständig, eller nästan fullständig frånvaro av funktionellt språk

Tabell 6.5 diagnoskoder för autism

	med lindrig eller ingen nedläggning av funktionellt språk	med nedläggning av funktionellt språk	med fullständig, eller nästan fullständig frånvaro av funktionellt språk
utan intellektuell funktionsnedläggning	6A02.0	6A02.2	_____
utan intellektuell funktionsnedläggning	6A02.1	6A02.3	6A02.5

Tabell 6.5 visar diagnoskoder efter att undergrupper för samtidig intellektuell funktionsnedläggning och grad av funktionell språknedläggning har applicerats.

KIND

CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

Ansvarsfriskrivning: Preliminär svensk översättning av ICD- 11 Autism spectrum disorder, WHO. Översatt av KIND diagnostik (Christina Coco, Elisabeth Nilsson Jobs, Johanna Ristolainen Spak, Karl Lundin Remnélius och Sven Bölte). Ej auktoriserat av WHO. Ej godkänt av, eller framtaget i samarbete med, socialstyrelsen.

6A02.Y Annan specificerad autism kan användas om ovan beskrivna parametrar inte är tillämpliga.

6A02.Z Autism, ospecificerad kan användas om information saknas om ovan beskrivna parametrar.

En liten andel av individer med autism förlorar tidigare förvärvade färdigheter. Denna regression inträffar vanligtvis under det andra levnadsåret och involverar oftast språk och social responsivitet. Förlust av tidigare förvärvade färdigheter observeras sällan efter 3 år. Om förlust av färdigheter inträffar efter 3 års ålder, så är det mer troligt att det rör sig om förlust av kognitiva och adaptiva färdigheter (t ex förlust av kontroll av urinblåsa och tarm, sömnproblem), regression av språk och sociala förmågor, liksom ökande emotionella och beteendemässiga störningar.

Det finns två alternativa undergrupper, för att beteckna huruvida förlust av tidigare förvärvade färdigheter är en del av den kliniska utvecklingshistoriken eller inte, där x motsvaras av den sista siffran i diagnoskoden i tabell 6.5.

Förlust av tidigare förvärvade färdigheter

- **6A02.x0 utan förlust av tidigare förvärvade färdigheter**
- **6A02.x1 med förlust av tidigare förvärvade färdigheter**